

Nr 27

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av överenskommelse mellan Sverige och Danmark rörande import av nötkött till Sverige jämte i ämnet väckta motioner.

I en till riksdagen den 31 mars 1967 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 91, har Kungl. Maj:t under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att godkänna en vid propositionen fogad överenskommelse mellan Sverige och Danmark rörande import av nötkött till Sverige.

Beträffande överenskommelsens lydelse torde få hänvisas till propositionen s. 2 och 3.

Departementschefen har anfört följande.

»I samband med att EFTA upprättades ingicks ett jordbruksavtal mellan Sverige och Danmark. Detta avtal avlöstes år 1963 av den överenskommelse som nu gäller. I överenskommelsen har den svenska regeringen bl. a. förklarat sig beredd att — under hänsynstagande till det importskydd, som det svenska jordbruket tillförsäkrats enligt gällande riksdagsbeslut — med den danska regeringen överväga vilka åtgärder som kan genomföras för att tillvarata danska intressen i fråga om avsättningen av nötkött m. fl. jordbruksprodukter på den svenska marknaden. Den svenska regeringen har vidare förklarat sig beredd att inom ramen för sina möjligheter verka för att eventuellt importbehov i fråga om dessa varor i första hand täcks genom import från Danmark.

Vid ett möte med EFTA:s ministerråd i Bergen i maj 1966 anmodades medlemsstaterna att ta upp bilaterala förhandlingar i syfte att minska eller undanröja hindren för handeln med jordbruksprodukter.

Redan före EFTA-mötet i Bergen hade överläggningar inletts om handeln med jordbruksprodukter mellan Sverige och Danmark. Det konstaterades därvid att den danska exporten av nötkött till Sverige gått starkt tillbaka. Danmark önskade med hänsyn härtill att Sverige snarast vidtog åtgärder i syfte att underlätta importen av denna vara från Danmark. Härutöver framställdes önskemål om att den svenska jordbruksregleringen för framtiden skulle ges en sådan utformning att danska exportintressen tillgodosågs i största möjliga utsträckning.

Med anledning av förstnämnda danska önskemål förklarade sig Sverige — efter det att ärendet behandlats i utrikesnämnden — berett att, som en kortfristig lösning i avvaktan på övervägandena rörande den framtida

svenska jordbrukspolitiken, vid bestämmandet av det belopp som enligt det svensk-danska jordbruksavtalet årligen skulle tillfalla Danmark beakta vissa förluster vid dansk nötköttsexport. Utfästelsen gällde ursprungligen till den 1 juli 1967 men har numera förlängts att gälla till den 1 september 1967.

Överläggningarna rörande danska önskemål i övrigt har resulterat i ett förslag till överenskommelse mellan Sverige och Danmark rörande import av nötkött till Sverige. Förslaget godkändes av Kungl. Maj:t den 10 mars och undertecknades den 13 mars 1967.

Enligt överenskommelsen skall Sverige öppna kontingenter med reducerad införselavgift för import av färskt och kylt nötkött under tiden den 1 september 1967—den 30 juni 1969. Under tiden den 1 september 1967—den 30 juni 1968 skall kontingenten uppgå till 2 000 ton och under tiden den 1 juli 1968—den 30 juni 1969 till 3 000 ton. Kontingenterna skall stå öppna för import från samtliga GATT-länder och fördelningen mellan dessa skall ske på basis av införseln under åren 1963—1965.

Vid införsel inom ramen för kontingenterna skall den vid importtillfället utgående införselavgiften reduceras med 15 %. En höjning av denna procentsats skall ske om kontingenterna utnyttjas ofullständigt och en höjning kan anses motiverad med hänsyn till marknadsutvecklingen.

Import inom ramen för kontingenterna skall centraliseras till ett svenskt regleringsorgan. Detta skall verka för att kontingenterna utnyttjas fullständigt. För att undvika störningar i den svenska prisbildningen skall regleringsorganet äga rätt att utnyttja kontingenterna på det säsongsmässigt lämpligaste sättet. Om möjligt skall emellertid införseln fördelas jämnt över perioderna.

Bland övriga bestämmelser, som intagits i överenskommelsen, märks ett stadgande av innebörd att överläggningar skall tas upp mellan Sverige och Danmark rörande villkoren för importen av nötkött efter den 30 juni 1969.

Till den redogörelse för överenskommelsens innehåll som nu lämnats vill jag foga följande kommentar.

Den danska exporten av jordbruksprodukter till Sverige har på det hela taget utvecklats sig gynnsamt. Ett undantag är nötkött. Exporten av denna vara uppgick åren 1959—1961 till i genomsnitt drygt 7 000 ton mot endast 500 ton år 1966. Den danska exporten av nötkött till andra traditionella marknader har samtidigt haft att kämpa med betydande svårigheter. Med hänsyn härtill har det varit naturligt att i första hand undersöka möjligheterna att stimulera avsättningen av denna vara på den svenska marknaden.

En lösning av problemet har försvårats av läget på den svenska marknaden. På grund av den stora inhemska produktionen har marknaden under senare år präglats av ett betydande överskott på nötkött. Enligt de prognoser som ställts kommer emellertid överskottet att minska efter hand. Det har mot denna bakgrund ansetts rimligt att i ett avtal skriva in vissa kvantite-

ter med reducerad införselavgift och att förlägga importens tyngdpunkt till avtalstidens senare del.

Hänsyn har även måst tas till våra handelspolitiska förpliktelser i stort. Detta har lett till att kontingenterna gjorts tillämpliga på samtliga GATT-länder. Eftersom kontingenterna skall fördelas på basis av den tidigare importen, som till stor del härrörde från Danmark, kommer emellertid Danmark att i praktiken kunna göra anspråk på huvudparten av kvantiteterna.

Föreskriften om en centralisering av importen till ett regleringsorgan har kommit till på svenskt initiativ. Administrationen av kontingenterna har nämligen ansetts enklast kunna verkställas av ett organ av denna typ. Uppgiften synes böra anförtros åt regleringsföreningen Svensk Kötthandel. Det bör uppdras åt statens jordbruksnämnd att utfärda de närmare anvisningar som erfordras för regleringsföreningens verksamhet i detta sammanhang.

Jag vill slutligen framhålla att den bestämmelse i överenskommelsen som tar sikte på överläggningar rörande importen efter den 30 juni 1969 inte innebär att ett nytt arrangemang under alla förhållanden kommer att avlösa det nu aktuella. Som under förhandlingarna överenskommit är detta en helt öppen fråga, som kommer att bedömas mot bakgrunden av de förhållanden som råder när överläggningarna tas upp.»

I anledning av propositionen har väckts två likalydande motioner, nämligen I: 811 av herr Nilsson, *Yngve, m. fl.* och II: 1013 av herr Dahlgren *m. fl.*, vari hemstälts,

att riksdagen måtte uttala sig för en sådan utformning av direktiven för importen att den i bl. a. tidshänseende företages så att den inte påverkar den svenska prisbildningen;

att riksdagen måtte besluta att de svenska köttproducenterna skall er hålla kompensation i det fall den avtalade importen kommer att motsvaras av en svensk export av nötkött med exportförluster som följd; samt

att riksdagen måtte besluta att införselavgiften för de avtalade kvantiteterna från början sänkes med högst 5 % för att senare vid behov kunna sänkas med ett större belopp.

Utskottet. I föreliggande proposition hemställs om riksdagens godkännande av en överenskommelse mellan Sverige och Danmark rörande import av nötkött till Sverige.

Enligt överenskommelsen skall Sverige öppna kontingenter med reducerad införselavgift för import av färskt och kylt nötkött under tiden den 1 september 1967—den 30 juni 1969. Under tiden den 1 september 1967—den 30 juni 1968 skall kontingenten uppgå till 2 000 ton och under tiden den 1 juli 1968—den 30 juni 1969 till 3 000 ton. Kontingenterna skall stå öppna för import från samtliga GATT-länder och fördelningen mellan dessa skall ske på basis av införseln under åren 1963—1965. Vid införsel inom ramen

för nämnda kontingenter skall den vid importtillfället utgående införselavgiften reduceras med 15 %. En höjning av denna procentsats skall ske om kontingenterna utnyttjas ofullständigt och en höjning kan anses motiverad med hänsyn till marknadsutvecklingen. Import inom ramen för kontingenterna skall centraliseras till regleringsföreningen Svensk Kötthandel. För att undvika störningar i den svenska prisbildningen skall regleringsföreningen äga rätt att utnyttja kontingenterna på det säsongsmässigt lämpligaste sättet. Om möjligt skall emellertid införseln fördelas jämnt över perioderna.

I motionerna I: 811 och II: 1013 riktas kritik mot att en överenskommelse av detta slag görs i ett läge då den svenska marknaden i mycket hög grad besväras av ett kraftigt produktionsöverskott. Överenskommelsen måste enligt motionärerna leda till behov av ökad export av svenskt nötkött med betydande exportförluster som följd. Om den i propositionen avsedda importen kommer till stånd bör riksdagen enligt motionärernas mening besluta att de svenska köttproducenterna skall erhålla kompensation i det fall dylika exportförluster uppstår. Vidare betonas i motionerna att direktiven för Svensk Kötthandel utformas så att den svenska prisbildningen inte på något sätt störs. Vad slutligen gäller den föreslagna reduktionen av införselavgiften finner motionärerna tillräckligt att procentsatsen till en början sätts till 5 % för att uppnå de avtalade importkvantiteterna.

Utskottet vill erinra om att i gällande avtal mellan Sverige och Danmark angående samhandeln med jordbruksprodukter inom EFTA den svenska regeringen bl. a. förklarat sig beredd att — under hänsynstagande till det importskydd, som det svenska jordbruket tillförsäkrats enligt gällande riksdagsbeslut — med den danska regeringen överväga vilka åtgärder som kan genomföras för att tillvarata danska intressen i fråga om avsättningen av nötkött m. fl. jordbruksprodukter på den svenska marknaden. Den svenska regeringen har vidare förklarat sig beredd att inom ramen för sina möjligheter verka för att eventuellt importbehov i fråga om dessa varor i första hand täcks genom import från Danmark.

Läget på den svenska marknaden i fråga om nötkött har särskilt under senare år gjort det svårt att tillgodose Danmarks önskemål i fråga om ett underlättande av dess export av nötkött till Sverige. Som anförs i propositionen torde dock den rådande överskottssituationen vara av temporär natur. Utskottet finner det därför även för sin del rimligt att i ett avtal skriva in vissa kvantiteter med reducerad införselavgift och att förlägga importens tyngdpunkt till avtalstidens senare del. Utskottet kan därför biträda att en överenskommelse i detta syfte träffas.

Utskottet har inte något att erinra mot det sätt på vilket den föreslagna reduktionen av införselavgiften förutsätts böra ske. Motionsyrkandet i denna del avstyrks alltså. Som framgår av det föregående har såväl i propositionen som i motionerna framhållits vikten av att införseln sker på ett sådant

sätt att störningar i den svenska prisbildningen undviks. Intresset härav har också beaktats i överenskommelsen. I anslutning härtill vill även utskottet framhålla angelägenheten av att de närmare anvisningar av administrativ natur som statens jordbruksnämnd föreslås få i uppdrag att utfärda i sammanhanget, utformas så att regleringsföreningen i sin verksamhet kan handla på effektivaste sätt för att uppnå nämnda mål.

Vad gäller yrkandet om kompensation för vissa exportförluster får utskottet erinra om att utskottet i sitt utlåtande nr 25 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 95 angående riktlinjer för jordbrukspolitiken till årets riksdag bl. a. tillstyrkt ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag att den nuvarande utfästelsen om prövning av gottgörelse till jordbruket till följd av inverkan av EFTA-överenskommelser bör kvarstå. Någon anledning att påyrka någon särskild åtgärd i anledning av det nu väckta motionsyrkandet torde därför inte föreligga.

Under återopande av det anförda och med förmälan att vad i propositionen i övrigt anförts ej föranleder någon invändning från utskottets sida, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 811 och II: 1013, såvitt nu är i fråga, godkänna vad utskottet i det föregående anført beträffande reducering av införselavgift för nötkött,

b) lämna motionerna I: 811 och II: 1013 utan åtgärd, såvitt däri berörts frågan om viss kompensation för exportförluster,

c) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag i övrigt godkänna överenskommelsen den 13 mars 1967 mellan Sverige och Danmark rörande import av nötkött till Sverige,

d) anse motionerna I: 811 och II: 1013, såvitt i övrigt är i fråga, besvarade med vad utskottet anført i det föregående.

Stockholm den 19 maj 1967

På jordbruksutskottets vägnar:

NILS G. HANSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit

från första kammaren: herrar Mossberger, Lage Svedberg*, Hedström, Nils Hansson, Magnusson, Augustsson, Skårman, Lundberg, fru Hultell* och herr Sveningsson*;

från andra kammaren: herrar Hansson i Skegrie, Lindström, fru Lindskog, herrar Antby, Johanson i Västervik, Persson i Skänninge, Lundmark, Persson i Heden, Berndtsson och fru Sundberg.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservationer

1) av herrar *Hansson* i Skegrie och *Persson* i Heden, vilka ansett att *dels* det stycke i utskottets utlåtande, som började med orden »Utskottet har» och som slutar med orden »nämnda mål», bort ha följande lydelse:

»Vad gäller det närmare innehållet i överenskommelsen har utskottet i likhet med i det föregående nämnda motionärer funnit att den föreslagna reduktionen av införselavgiften torde vara större än vad som erfordras för att de avtalade kvantiteterna nötkött skall bli importerade. I motionerna I: 811 och II: 1013 uppges sålunda bl. a. att ett svenskt företag redan åtagit sig att mot en betydligt mindre införselavgiftssänkning än 15 % importera hela den kvot som enligt överenskommelsen skulle tillkomma Danmark. Därigenom skulle sålunda syftet med överenskommelsen ha uppnåtts. Utskottet vill i likhet med motionärerna föreslå att förevarande artikel i överenskommelsen ändras så att avgiftssänkningen i utgångsläget begränsas till 5 %. Givetvis bör möjligheter till ytterligare sänkning kvarstå för det fall full kontingent trots allt ej skulle uppnås. Som framgår — — — (lika med utskottet) — — — nämnda mål.»

dels ock utskottets hemställan under a) och c) bort lyda sålunda:

»a) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 811 och II: 1013, såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att överläggningar upptas med Danmark rörande ändring av reglerna för reduktion av införselavgiften för nötkött i enlighet med vad utskottet i det föregående anfört,

c) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag i övrigt samt under förutsättning av i det föregående angiven ändring av reglerna för reduktion av införselavgiften för nötkött godkänna överenskommelsen den 13 mars 1967 mellan Sverige och Danmark rörande import av nötkött till Sverige.»

2) av fru *Sundberg*.